

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

081	«Право» «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4
-----	--	----------------

Завідувач кафедри

/Перегуда С.В./

30 червня 2022 р.

Розробник силабуса

/Мотузенко Б.І.; Яхно О.О./

СИЛАБУС Соціологія права

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК04
2) Навчальний рік: 2023-2024
3) Освітній рівень: бакалавр
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань: 08 ПРАВО
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», ОПП «Будівельне та містобудівне право»
8) Статус освітньої компоненти: вибіркова
9) Семестр: III (заочна IV)
11) Контактні дані викладача: доцент, к.соціол.н. Мотузенко Богдан Ігорович Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/efyll . Контакти: (044)261-55-66; (050)730-55-48; motuzenko.bi@knuba.edu.ua доцент, к.п.н. Яхно Олексій Олександрович Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/efyll . Контакти: (044)261-55-66; (097) 412-24-16; yakhno.oo@knuba.edu.ua ; oleksii.yakhno@gmail.com
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити: «Історія держави і права», «Конституційне право України»
14) Мета курсу: Викладання курсу має на меті формування у студентів комплексу знань з соціології права, соціологічного погляду на соціально-правові відносини, розвиток і функціонування соціального інституту права; правової свідомості і соціально-правового мислення; освоєння практичних підходів і методів соціологічного вивчення соціальних факторів, явищ і процесів у сфері правових відносин; придбання навичок використання отриманих теоретичних і практичних знань у професійній діяльності; підвищення рівня правової культури.

15) Результати навчання:

№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН03. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Обговорення під час занять, написання есе, тестове опитування, індивідуальне завдання	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК03 СК13

081	«Право» «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4		
2.	ПРН05. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	Обговорення під час занять, написання есе, тестове опитування, індивідуальне завдання	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК02 ЗК03 ЗК11 ЗК13 СК03 СК13
3	ПРН07. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.	Обговорення під час занять, написання есе, тестове опитування, індивідуальне завдання	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК03
4	ПРН11. Мати базові навички риторики.	Обговорення під час занять, написання есе, тестове опитування, індивідуальне завдання	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК02 ЗК03 ЗК13
5	ПРН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Обговорення під час занять, написання есе, тестове опитування, індивідуальне завдання	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК02 ЗК03 ЗК11 ЗК13 СК03 СК13

16) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
14 (заочна 4)	16 (заочна 10)		контрольна робота - 1	60 (заочна 76)	залік
Сума годин:				90	
Загальна кількість кредитів ECTS				3	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				30(1,0) заочна 14(0,47)	

17) Зміст курсу:

Лекції

Модуль 1. Основи соціології права

Тема 1. Соціологія права в системі суспільних та юридичних дисциплін. Основні етапи становлення та розвитку соціології права

Тема 2. Право як соціальний інститут та соціальне явище

Тема 3. Особистість в теорії та практиці права. Правова соціалізація особистості

Модуль 2. Соціологія правової поведінки та правової діяльності

Тема 4. Правова свідомість та правова поведінка.

Тема 5. Соціологія девіантної поведінки. Соціологія злочинності.

Тема 6. Соціологія законодавчої діяльності. Закон та громадська думка

Тема 7. Право як об'єкт емпіричного соціологічного дослідження. Методологія та методика соціологічних досліджень в галузі права

Практичні заняття

Модуль 1. Основи соціології права

Тема 1. Соціологія права в системі суспільних та юридичних дисциплін. Основні етапи становлення та розвитку соціології права

Тема 2. Право як соціальний інститут та соціальне явище

Тема 3. Особистість в теорії та практиці права. Правова соціалізація особистості

Модуль 2. Соціологія правової поведінки та правової діяльності

Тема 4. Правова свідомість та правова поведінка

Тема 5. Соціологія девіантної поведінки. Соціологія злочинності.

Тема 6. Соціальна природа правового конфлікту та особливості його вирішення

Тема 7. Соціологія законодавчої діяльності. Закон та громадська думка

Тема 8. Право як об'єкт емпіричного соціологічного дослідження. Методологія та методика соціологічних досліджень в галузі права

Тематика контрольних робіт:

1. Джерела і природа злочинності як соціальний феномен.
 2. Соціальна аномія суспільства в контексті злочинності.
 3. Правова соціалізація особистості як соціологічного вивчення..
 4. Девіантна та деліквентна поведінка: загальна характеристика.
 5. Юридична організація як предмет соціологічного дослідження.
 6. Правова політика сучасної української держави.
 7. Проблеми формування антикорупційної політики.
 8. Правопорушення як вид соціальної патології.
 9. Проблема причин правопорушень у світовій і вітчизняній науці.
 10. Соціальна профілактика правопорушень.
 11. Роль права у попередженні і вирішенні соціальних конфліктів.
 12. Специфіка економічних, політичних, соціальних і гуманітарних прав людини.
 13. Правова культура та правова поведінка людини.
 14. Соціально-правовий механізм регулювання суспільних відносин.
 15. Соціальне середовище та соціальні можливості як фактор девіації.
 16. Проблеми девіантності в Україні.
 17. Сучасний погляд на антисоціальну, кримінальну особистість.
 18. Право в “кодексах” і право в житті.
 19. Місце соціології права в системі соціологічної науки.
 20. Зародження і становлення соціології права як самостійної галузі соціології (кінець XIX – початок XX ст.).
 21. Соціальні особливості кримінального конфлікту.
 22. Вплив соціологічних поглядів Г. Тарда на розвиток соціології права.
 23. Соціологічний підхід до права в Україні (XIX – поч. XX ст.).
- Соціальна обумовленість та соціальна цінність права.
24. Правова поведінка: особливості вивчення в соціології.
 25. Соціологічний аналіз громадянського суспільства у контексті формування правової культури
 26. Особливості розвитку соціології права в Україні.
 27. Соціальні фактори формування правової свідомості особистості та групи.
 28. Фактична діяльність суб'єктів правозастосування. Соціальні критерії її оцінки.
 29. Соціологічна експертиза і соціологічне тлумачення закону.
 30. Соціальні аспекти судових помилок.
 31. Стадії законотворчого процесу як об'єкти дослідження соціології законодавства.
 32. Особливості і соціологічні аспекти вивчення нормотворчого процесу.
 33. Соціологічна експертиза законопроектів.
 34. Поняття «ефективність законодавства» і характеристика її визначення.
 35. Методологічні засади соціолого-правових досліджень.
 36. Характеристика методів вивчення громадської думки.
 37. Використання соціологічних досліджень у юридичній практиці
 38. Методика дослідження правосвідомості, її оцінка та вимір.
 39. Поняття та сутність девіантної поведінки. Норма і відхилення.
 40. Організація і структура соціолого-правових досліджень.

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена, а в електронному

вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри політичних наук і права.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Питання підсумкового контролю:

1. Предмет соціології права.
2. Структура і функції соціології права.
3. Методи соціології права
4. Місце соціології права в системі суспільних та правових наук.
5. Передумови виникнення соціології права.
6. Класична соціологія права.
7. Соціолого-правові погляди Е. Дюркгейма.
8. Концепція “живого права” Є. Ерліха.
9. Прагматична соціологія права Р. Паунда.
10. Розвиток соціології права в Україні в кінці XIX ст..
11. Соціологія права в Україні в XX ст.
12. Соціальні функції права.
13. Механізм соціальної дії права.
14. Основні концепції соціалізації.
15. Зміст та інститути правової соціалізації
16. Особливості і механізми правової соціалізації особистості.
17. Поняття і структура правової культури.
18. Правова культура і правова поведінка.
19. Правова поведінка: особливості вивчення в соціології.
20. Соціальні чинники формування правової свідомості
21. Специфіка і структура правової свідомості.
22. Соціологічний розгляд правотворчості.
23. Основні соціологічні концепції девіантної поведінки.
24. Правова культура і правове виховання.
25. Право як соціальний феномен.
26. Поняття і загальні риси громадянської думки.
27. Механізми формування громадської думки
28. Соціальні фактори законотворчого процесу.
29. Правозастосування як вид соціальної діяльності
30. Суб'єкти та умови правозастосовної діяльності
31. Соціальна природа та цілі правосуддя.
32. Поняття та ознаки соціального конфлікту та юридичного конфлікту.
33. Закон як соціальне явище.
34. Судовий процес як соціальна взаємодія.
35. Теорії соціальних конфліктів.
36. Структура і класифікація юридичних конфліктів.
37. Концептуальні підходи до соціології злочинності.
38. Злочин як об'єкт соціологічного аналізу.
39. Способи розв'язання юридичних конфліктів.
40. Методи соціолого-правових досліджень

18) Основна література

Підручники

Соціологія права. Підручник. За загальною редакцією доктора соціологічних наук, професора Л.М. Герасіної, доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента Академії правових наук України М.І. Панова. Київ, 2003. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2638> (дата звернення: 01.08.2022).

Посібники

Гнатюк Я.С., Гоян І.М. Соціологія права: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2016. 124 с. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2638> (дата звернення: 01.08.2022).

Балинська О. М. Основи соціології права (для працівників органів внутрішніх справ) : [навч. посіб.]. / О. М. Балинська, Л. Й. Гуменюк. – Л. : Львів. Держ. ун-т внутр. справ, 2013. – 411 с. URL: [http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/675/1/Гуменюк Балинська основи соціології посібник.pdf](http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/675/1/Гуменюк%20Балинська%20основи%20соціології%20посібник.pdf) (дата звернення 21.09.2022).

Запобігання злочинності (теорія і практика) : [навч. посіб.] / В. В. Голіна. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2011. – 120 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2012/NMP_0016.pdf (дата звернення 21.09.2022)

Соціологія права : [навч. посіб.] / [О. М. Джу́жа, І. Г. Кириченко, В. С. Ковальський, С. М. Корецький та ін. ; за заг. ред. О. М. Джу́жи. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 288 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk719161.pdf> (дата звернення: 01.08.2022).

Соціологія права: Навч. посіб. За ред. Н. П. Осипової. Х.: Право, 2007. 232 с. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2638> (дата звернення: 01.08.2022).

Конспекти лекцій

Демичева А.В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Соціологія права» для спеціальності 6.03010101. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2638> (дата звернення: 01.08.2022).

Методичні рекомендації

Соціологія права: методичні рекомендації. Уклад.: Б.І. Могузенко, О.О.Яхно та ін. К.: КНУБА, 2020. 32 с.

19) Додаткова література

Монографії, наукові статті

Бобровник С. Правовий конфлікт : поняття, ознаки, природа та різновиди / С. Бобровник // Вісник Акад. правових наук України. – Х. : Право, 2011. – № 1(64). – С. 26-33. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=varny_2011_1_3 (дата звернення 21.09.2022)

Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку : монографія / Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін. ; за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2013. – 536 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/335836127_Gromadanske_suspilstvo_politicni_ta_socialno-pravovi_problemozvitku_monografia

Джу́жа О. М. Роль соціально-психологічних факторів у детермінації злочинності в Україні // Науковий вісник Нац. акад. внутр. справ. – 2014. – № 3 (92). – С. 64–78. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nvknvvs_2014_3_8

Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні : монографія / Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін. — Х. : Право, 2009. — 352 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFIJ_2010/Daniljan_2009.pdf

Пугач В.О. Кримінальна субкультура та поширення її в Україні / В. О. Пугач, О.В. Непочаткова // Вісті Кримінологічної асоціації України. – Альманах. Вип. 1. – Х. : Вид-во НУВС, 2004. – С. 144–148. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/drp_2014_3_20.pdf (дата звернення 21.09.2022)

Ярмиш О. Громадянське суспільство і злочинність / О. Ярмиш // Право України. – 2014. – № 4. – С. 134–140. URL: http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/pravoukr-2014-4-pravo_ukr_4_14.pdf?id=3e76f268-7c8f-4f3f-a804-aadcfd73152 (дата звернення 21.09.2022)

Інформаційні ресурси

<http://library.knuba.edu.ua/>. Бібліотека Київського національного університету будівництва і архітектури.

<http://org2.knuba.edu.ua/>. Освітній сайт КНУБА.

<http://aup.org.ua/sp-journal>. Журнал «Соціологія права»

<https://www.kiis.com.ua/>. Київський міжнародний інститут соціології.

<https://i-soc.com.ua/>. Інститут соціології НАН України.

<http://ratinggroup.ua/ru/>. Соціологічна група «Рейтинг».

<https://dif.org.ua/>. Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва.

20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зарховано
82-89	B	

74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість Балів	Критерії
Відмінно	15	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	13	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
Добре	11	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	10	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
Задовільно	9	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання		Індивідуальні завдання	Сума балів
Модуль 1	Модуль 2		
35	50	15	100

21) Умови допуску до підсумкового контролю:

- Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево у понеділок о 15:20 в ауд. 432 Центрального корпусу КНУБА.
- Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія.
- Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку. В цьому разі він повинен виконати та захистити індивідуальне завдання в період між основною та додатковою сесіями.
- Студент має право на оскарження результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

22) Політика щодо академічної доброчесності:

- Списування під час тестування, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.
- Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірників, які вже пройшли перевірку на плагіат.

23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2638>